

**БІДЕНКО Н.В.,
ОСТАПКО О.І.,
КОВАЛЬ О.І.,
НІКОЛАЄНКО О.А.,
ВОЛОВИК І.А.**

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця,
Київ, Україна

З ДОСВІДУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОГО СТРУКТУРОВАНОГО КЛІНІЧНОГО ІСПИТУ ОСКІ-1 ЗІ СТОМАТОЛОГІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

The article is devoted to comparative analysis of the results of two-year introduction of the Objective Structured Clinical Examination OSCE-1 for dental students of the third course at the Bogomolets National Medical University. Exam OSCE-1 consisted of 10 stations, two of which concerned general medical training of dental students, eight - special competencies in five dental disciplines. OSCE -1 in 2017/2018 189 students (78.4%) successfully passed, but 52 students (21.6%) did not. In 2018/2019 313 students of the third course of the Dental Faculty were passing to OSCE-1. It was 29.9% more than in the previous year. On the first attempt, 251 students (80.2%) passed the exam successfully, 62 students (19.8%) failed. Comparing the results of the OSCE-1 Dentistry for two years, it should be noted that students showed positive dynamics and achieved the higher level of success. In 2018/2019 with a minimum pass level of 80%, the success rate was 80.2%, and in the previous 2017/2018 year with a minimum pass level of 60% - 78.4%. Ukrainian students demonstrated a better result this year - 89.9%, which is almost 5% higher than last year. Conclusion: Objective Structured Clinical Exam (OSCE) is an effective way of assessing the practical competencies of third-year dental students.

Key words: dentistry, competencies, forms of control, objective structured clinical exam

У статті представлено порівняльний аналіз результатів дворічного запровадження об'єктивного структурованого клінічного іспиту ОСКІ-1 для студентів ІІІ курсу стоматологічного факультету в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця. Іспит включав 10 станцій, дві з яких стосувались загальномедичної підготовки студентів-стоматологів, вісім – спеціальних компетентностей з шести стоматологічних дисциплін. Іспит ОСКІ-1 у 2017/2018 н.р. успішно склали 189 студентів (78,4%), не склали 52 студента (21,6). У 2018/2019 н.р. ОСКІ-1 на ІІІ-му курсі стоматологічного факультету складали 313 студентів, що на 29,9% більше порівняно до попереднього навчального року. З першої спроби успішно склав іспит 251 студент (80,2%), незадовільний результат отримали 62 студента (19,8%). Порівнюючи результати складання іспиту ОСКІ-1 Стоматологія за два навчальні роки, слід відзначити, що студенти продемонстрували позитивну динаміку та досягли вищого рівня успішності. У 2018/2019 н.р. при мінімальному прохідному рівні у 80% показник успішності становив 80,2%, а у попередньому 2017/2018 н.р. при мінімальному прохідному рівні у 60% - 78,4%. Вітчизняні студенти у 2018/2019 році показали кращий результат - 89,9%, що є майже на 5% вищим порівняно до попереднього навчального року. Отже, об'єктивний структурований клінічний іспит ОСКІ-1 Стоматологія є дієвим способом оцінки практичних компетентностей студентів третього курсу стоматологічного факультету.

Ключові слова: стоматологія, компетентності, форми контролю, об'єктивний структурований клінічний іспит

В статье представлен сравнительный анализ результатов двухлетнего проведения объективного структурированного клинического экзамена ОСКЭ-1 для студентов ІІІ курса стоматологического факультета в Национальном медицинском университете имени А.А.Богомольца. Экзамен включал 10 станцій, две из которых касались общемедицинской подготовки студентов-стоматологов, восемь – специальных компетентностей по шести стоматологическим дисциплинам. Экзамен ОСКЭ-1 в 2017/2018 учебном году успешно сдали 189 студентов (78,4%), не сдали 52 студента (21,6). В 2018/2019 учебном году ОСКЭ-1 на ІІІ-м курсе стоматологического факультета сдавали 313 студентов, что на 29,9% больше по сравнению с предыдущим учебным годом. С первой попытки

успешно сдал экзамен 251 студент (80,2%), неудовлетворительный результат продемонстрировали 62 студента (19,8%). Сравнивая результаты экзамена ОСКЭ-1 Стоматология за два учебных года, следует отметить, позитивную динамику и более высокий уровень успешности. В 2018/2019 учебном году при минимальном проходном уровне в 80% показатель успешности составлял 80,2%, а в 2017/2018 учебном году при минимальном проходном уровне в 60% - 78,4%. Отечественные студенты показали лучший результат - 89,9%, что почти на 5% выше по сравнению с предыдущим учебным годом. Таким образом, объективный структурированный клинический экзамен ОСКЭ-1 Стоматология является действенным способом оценки практических компетентностей студентов третьего курса стоматологического факультета.

Ключевые слова: стоматология, компетентности, формы контроля, объективный структурированный клинический экзамен

Вступ. Реалізація нових вимог до підготовки фахівця вимагає застосування сучасних стратегій для забезпечення компетентнісної складової в організації навчального процесу та оцінюванні компетентностей. Методи та способи оцінки рівня теоретичних знань, такі як тестовий контроль, усне чи письмове опитування, відомі та широко використовуються в навчальному процесі, тоді як питання об'єктивної оцінки оволодіння компетентностями набуває все більшої актуальності в сучасних умовах [1, 4, 5]. Це вимагає реструктуризації системи оцінювання й контролю набутих знань та навичок. Сучасні підходи до реалізації цих ідей у медичній додипломній освіті передбачають запровадження в систему підсумкової атестації майбутніх лікарів ОСКІ як основного елементу оцінки практичних та комунікативних навичок майбутніх спеціалістів. [3,5,9,10].

Вперше метод оцінки лікарів із застосуванням ОСКІ був запропонований у 1972 році Роналдом Харденом (Данія), його визначення подано ним у 1975 році: "Підхід до оцінки клінічної або професійної компетентності, в якому компоненти компетентності оцінюють планомірно і структуровано, з особливою увагою до об'єктивності оцінки" [10].

В основі методу лежить комплексна оцінка певної кількості (зазвичай від 10 до 20) оціночних станцій, які моделюють різні аспекти клінічної діяльності. Всі учасники проходять однакові випробування, послідовно переходячи від станції до станції відповідно до розкладу, результати виконання завдань

при цьому оцінюються із використанням чек-листів. Суть ОСКІ полягає у відборі прикладів та імітації процесу обстеження і лікування пацієнтів. Більш як за 40 років застосування методологія проведення ОСКІ зазнала змін. На сьогодні це – стандартний метод визначення компетентності й оцінювання клінічних навичок майбутніх лікарів у США, Великій Британії, Канаді, Ізраїлі та інших країнах[4,5,6].

До процедури ОСКІ закладено два основні принципи – це об'єктивність і структурованість. Об'єктивність забезпечується тим, що один і той же екзамінатор оцінює одні й ті ж навички у всіх екзамінованих за стандартизованою шкалою оцінювання. В той же час кожна станція ОСКІ має стандартизовану схему проходження, яка дозволяє об'єктивно оцінити визначене клінічне вміння [5,7,10].

Оскільки суть ОСКІ полягає у імітації процесу обстеження і лікування пацієнта, практичні навички на станціях ОСКІ являють собою завдання на інтерпретацію досліджень, оцінку комунікативних навичок (збір анамнезу), а також виконання певних медичних маніпуляцій. Для проведення ОСКІ можуть бути використані фантоми, тренажери, стандартизовані або реальні пацієнти. Методика ОСКІ, на відміну від традиційних методів оцінки, дозволяє оцінити і продемонструвати те, що здобувачі освіти “можуть зробити”, а не те, що вони “знають”.

Отже, ОСКІ надає більше можливостей для об'єктивного оцінювання сформованих під час навчання професійних компетентностей, ніж практично-орієнтований державний іспит [2,3,8,9,10].

Потреба в оцінці практичної підготовки студентів з'являється вже після початку вивчення студентами клінічних дисциплін. Тому на сьогодні в багатьох медичних школах США, Великобританії, Канади як метод оцінки досягнення мінімально прийнятого стандарту для студентів при перевірних і випускних іспитах застосовується саме об'єктивний структурований клінічний іспит ОСКІ [4, 5, 8, 9,10]. В Україні об'єктивний структурований клінічний іспит для студентів III курсу стоматологічного факультету НМУ імені О. О. Богомольця вперше проводився у 2017/2018 навчальному році.

Мета роботи – проаналізувати результати дворічного запровадження об'єктивного структурованого клінічного іспиту ОСКІ-1 для студентів III курсу стоматологічного факультету в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця.

Іспит «ОСКІ 1 Стоматологія» у 2017/2019 н.р. включав 10 станцій, дві з яких стосувались загальномедичної підготовки студентів-стоматологів, вісім – спеціальних компетентностей з п'яти стоматологічних дисциплін. До підготовки і проведення були залучені кафедри стоматологічного профілю (терапевтичної стоматології, хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії,

ортопедичної стоматології, дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань, ортодонтії та пропедевтики ортопедичної стоматології), а також кафедра хірургії і кафедра внутрішніх хвороб стоматологічного факультету. Таким чином, було охоплено весь спектр необхідних загальномедичних та стоматологічних маніпуляцій, якими повинен володіти студент-стоматолог наприкінці третього року навчання.

Запровадженню іспиту передувала велика підготовча робота, що включала: розробку нормативної бази (необхідні накази та розпорядження на рівні Університету); створення на стоматологічному факультеті робочої групи по підготовці іспиту, до якої увійшли представники усіх кафедр, залучених до іспиту; надання співробітникам кафедр інформації стосовно суті та змісту ОСКІ 1 Стоматологія; створення рубрики «ОСКІ 1 Стоматологія» на офіційній веб-сторінці факультету; навчання співробітників кафедр на курсах тематичного удосконалення стосовно організації ОСКІ (курси були організовані Інститутом післядипломної освіти НМУ імені О.О. Богомольця); розробку Blueprint ОСКІ 1 Стоматологія; створення паспортів станцій; створення відеопрезентацій по кожній маніпуляції, внесеної до ОСКІ, та розміщення їх на Веб-сторінках кафедр і факультету; підготовку стандартизованих пацієнтів (студентів-волонтерів) для складання ОСКІ; апробацію кожної станції за участі викладачів кафедр та студентів-волонтерів для узгодження тривалості та особливостей організації станції; проведення консультацій для студентів по підготовці до ОСКІ на всіх клінічних кафедрах; організація ОСКІ-центру, затвердження складу та інструктаж екзаменаторів ОСКІ; підготовку та розмноження документації для проведення іспиту (чек-листи кожної станції, маршрутні листи для студентів трьома мовами, відомості складання іспиту, анкети для анонімного опитування студентів трьома мовами); створення графіка складання іспиту; формування списків екзаменаційних груп (бригад) викладачів по дням згідно з графіком іспиту; формування списків екзаменаційних груп студентів в алфавітному порядку по дням згідно з графіком іспиту.

Важливим етапом підготовки до іспиту ОСКІ-1 Стоматологія стала розробка Blueprint. Згідно з ним, на трьох станціях оцінювались навички з обстеження (на пацієнті та на симуляційному фантомі), на п'яти – інтерпретація результатів обстеження, на одній – постановка діагнозу стандартизованому пацієнту, на шести – виконання маніпуляцій на симуляційному фантомі, на трьох – виконання маніпуляцій на стандартизованому пацієнті і одночасно – рівень комунікативних навичок в роботі з пацієнтом. Для проведення іспиту було виділено і обладнано окремі розташовані поряд кабінети з відповідними інформаційними табличками, а також окремо – зону для підготовки студентів до іспиту та проведення їх інструктажу. Тривалість кожної станції була фіксована і становила 5 або 10 хвилин. Забезпечення порядку проходження іспиту,

витримування графіку, контроль часу та заповнення відповідної документації здійснювались робочою групою, що працювала безпосередньо на території ОСКІ-центру. Іспит зараховувався у разі позитивного складання студентами 6 і більше станцій за умови складання двох обов'язкових (надання невідкладної допомоги та постановка стоматологічного діагнозу стандартизованому пацієнту). Після завершення іспиту проводилось анонімне анкетування студентів стосовно їх вражень від іспиту та зауважень до його проведення.

Іспит проходив протягом 7 днів, щодня його складали три групи студентів по 14 в кожній (всього 42 студенти щодня).

Кількість студентів, що мали можливість скласти іспит ОСКІ у 2017/2018 навчальному році, склала 241 особу. Серед них було 195 вітчизняних студентів (80,9%) та 46 іноземних (19,1%). В анкетному опитуванні взяли участь 211 студентів, що становить 87,6% від загальної кількості.

За умовами проведення іспиту студенти повинні були успішно скласти дві обов'язкові станції (надання невідкладної допомоги та постановка стоматологічного діагнозу стандартизованому пацієнту) та загалом набрати позитивні результати за 60% і більше всіх станцій. Іспит ОСКІ успішно склали 189 студентів (78,4%), не склали 52 студента (21,6%) від загальної кількості студентів. Не змогли позитивно скласти одну чи дві обов'язкові станції 22 студента із 52 тих, хто не склав іспит (42,3%). За кількістю студентів, що не склали даний етап («рейтинг нескладання») станції розподілились наступним чином: 2-га станція (інтерпретація даних рентгенографії); 4-та станція (демонстрація типового видалення зубів на фантомі); 3-я станція (демонстрація провідникової анестезії на фантомі); 10-та станція (визначення інтенсивності карієсу на моделі / демонстрація глибокого фторування зубів на фантомі); 1-ша станція (діагностика стану твердих тканин та пульпо-періодонтального комплексу зуба у стандартного пацієнта); 9-та станція (постановка лицьової дуги стандартному пацієнту); 8-ма станція (фіксація штучної коронки на моделі); 5-та станція (визначення трансверзальних розмірів зубних рядів на моделях / визначення ступеню розвитку щелеп шляхом аналізу цефалограми); 6-та станція (демонстрація методики вимірювання артеріального тиску / виконання ін'єкції на фантомі); 7-ма станція (демонстрація методики зупинки кровотечі на фантомі).

Відповідно до Наказу НМУ імені О.О. Богомольця № 800 від 21.12.2017 р. «Про проведення анонімного опитування студентів Університету щодо підготовки і складання ОСКІ-1» після складання іспиту студентам пропонувалося заповнити анкету. Це надало можливість отримати цікаву, корисну та важливу інформацію щодо вражень студентів та їхнє ставлення до організації ОСКІ під час аналізу відповідей на низку поставлених в анкетах запитань. Серед них були наступні запитання і відповіді:

«Чи був іспит добре організований?»: «так» - 153 студенти (88,4%); «ні» - 5 студентів (2,9%);

«Чи добре завдання на іспиті відображають необхідні навички?»: «так» - 147 студентів (85,0%); «ні» - 8 студентів (4,6%);

«Чи дозволяє іспит дійсно оцінити необхідні навички?»: «так» - 142 студенти (82,1%); «ні» - 9 студентів (5,2%);

«Чи вистачало Вам часу на всіх частинах іспиту?»: «так» - 167 студентів (96,5%); «ні» - 3 студенти (1,75%);

«Як Ви оцінюєте свій рівень стресу на іспиті ОСКІ порівняно з іншими формами контролю в університеті?»: «дуже високий» - 93 студенти (53,8%); «так само, як інші» - 52 студенти (30,0%); «не стресовий» - 9 студентів, що становить 5,2%;

«Яка станція була для Вас найцікавішою?» (вказано кількість позитивних відгуків):

«1 - Діагностика стану твердих тканин та пульпо-періодонтального комплексу зуба у стандартного пацієнта» - 33;

«2 - Інтерпретація даних внутрішньоротової контактної прицільної близькофокусної рентгенографії» - 21;

«3 - Демонстрація провідникової анестезії щелеп на симуляційному фантомі» - 18;

«4 - Демонстрація типового видалення зубів верхньої та нижньої щелеп на симуляційному фантомі» - 17;

«5 - Визначення трансверзальних розмірів зубних рядів на моделях щелеп стандартного пацієнта в період постійного прикусу / Визначення ступеню розвитку щелеп у пацієнта шляхом аналізу цефалограми в бічній проекції» - 16;

«6 - Демонстрація методики вимірювання артеріального тиску у стандартного пацієнта та інтерпретація результатів / Демонстрація виконання ін'єкції лікарських речовин на симуляційному фантомі» - 15;

«7 - Демонстрація методики зупинки кровотечі на симуляційному фантомі» - 13;

«8 - Фіксація штучної коронки на моделі» - 15;

«9 - Постановка лицьової дуги стандартному пацієнту» - 24;

«10 - Визначення інтенсивності карієсу на моделі зубного ряду пацієнта дитячого віку / Демонстрація глибокого фторування зубів на симуляційному фантомі» - 6;

«Яка станція була для Вас найважчою?» (вказано кількість згадувань станції):

«1 - Діагностика стану твердих тканин та пульпо-періодонтального комплексу зуба у стандартного пацієнта» - 9;

«2 - Інтерпретація даних внутрішньоротової контактної прицільної близькофокусної рентгенографії» - 12;

«3 - Демонстрація провідникової анестезії щелеп на симуляційному фантомі» - 14;

«4 - Демонстрація типового видалення зубів верхньої та нижньої щелеп на симуляційному фантомі» - 12;

«5 - Визначення трансверзальних розмірів зубних рядів на моделях щелеп стандартного пацієнта в період постійного прикусу / Визначення ступеню розвитку щелеп у пацієнта шляхом аналізу цефалограми в бічній проекції» - 2;

«6 - Демонстрація методики вимірювання артеріального тиску у стандартного пацієнта та інтерпретація результатів / Демонстрація виконання ін'єкції лікарських речовин на симуляційному фантомі» - 1;

«7 - Демонстрація методики зупинки кровотечі на симуляційному фантомі» (5);

«8 - Фіксація штучної коронки на моделі» - 8;

«9 - Постановка лицьової дуги стандартному пацієнту» - 10;

«10 - Визначення інтенсивності карієсу на моделі зубного ряду пацієнта дитячого віку / Демонстрація глибокого фторування зубів на симуляційному фантомі» - 4.

Студенти відзначили три кафедри, що забезпечили найкращу підготовку до іспиту ОСКІ-1 – це кафедра дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань, кафедра хірургічної стоматології та кафедра ортопедичної стоматології.

Анонімне анкетування продемонструвало переважно позитивне ставлення студентів до нового формату іспиту, особливо в частині об'єктивності оцінювання. Основними враженнями студентів були:

- організація іспиту відповідає достатньо високому рівню, все відбувалось чітко, швидко та оперативно,
- на більшості станцій екзаменатори не розмовляли зі студентами, а тільки спостерігали за виконанням маніпуляцій,
- перед іспитом всі студенти хвилювались, щоб встигнути виконати навичку, але часу виявилось достатньо,
- всі були приємно вражені тим, що це був перший повністю практично орієнтований іспит, що проходив на симуляційних фантомі або із реальним пацієнтом,
- студенти вважають, що такого плану іспит - це чудовий практичний досвід.

Отже, перший досвід запровадження об'єктивного структурованого клінічного іспиту ОСКІ-1 Стоматологія для студентів III курсу стоматологічного

факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця у 2017/2018 навчальному році підтвердив доцільність використання його як способу контролю формування професійних компетентностей вже на початку вивчення клінічних дисциплін.

У 2018/2019 навчальному році об'єктивний структурований клінічний іспит ОСКІ-І на ІІІ-му курсі стоматологічного факультету НМУ імені О.О. Богомольця складали 313 студентів, що на 29,9% більше порівняно з попереднім навчальним роком. Із загальної кількості студентів іспит складали 238 вітчизняних студентів, що становить 76%, та 75 іноземних (24%).

У 2018/2019 навчальному році було прийнято рішення про підвищення показника мінімального прохідного рівня складання іспиту на 20%, тобто до 80%. За умовами проведення іспиту студенти повинні були успішно скласти дві обов'язкові станції та загалом набрати позитивний результат у 80% всіх станцій. Обов'язковою була станція №1 «Діагностика стану твердих тканин та пульпо-періодонтального комплексу зуба у стандартного пацієнта» (кафедра терапевтичної стоматології) та станція №7 «Демонстрація методики зупинки кровотечі на фантомі» (кафедра хірургії стоматологічного факультету).

За результатами аналізу контрольних листів (Check-list) екзаменаторів і маршрутних листів (Rout sheet) студентів іспит ОСКІ-1 Стоматологія з першого разу успішно склав 251 студент, що становить 80,2%, незадовільний результат отримали 62 студента (19,8%).

Порівнюючи результати складання іспиту ОСКІ-1 Стоматологія за два навчальні роки, слід відзначити, що студенти продемонстрували позитивну динаміку та досягли вищого рівня успішності. У 2018/2019 н.р. при мінімальному прохідному рівні у 80% показник успішності досяг 80,2%, а у попередньому 2017/2018 н.р. при мінімальному прохідному рівні у 60% – лише 78,4%. Найкраще у 2018/2019 навчальному році студенти склали станцію №7 «Демонстрація методики зупинки кровотечі на фантомі» (кафедра хірургії стоматологічного факультету). Найважчою виявилася станція №10 «Визначення інтенсивності карієсу на моделі /демонстрація глибокого фторування зубів на фантомі» (кафедра дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань).

В анонімному анкетуванні взяло участь 256 студентів із 313 (81,8%). Нижче представлено відповіді на деякі запитання в анкетах.

«На Вашу думку, чи був іспит добре організований?» :»так» - 226 студентів (91,1%);»ні» - 22 студенти (8,9%).

«Чи добре завдання на іспиті відображають використання необхідних навиків?» :

«так» - 217 студентів (87,9%);»ні» - 30 студентів (12,1%)

«Чи дозволяє іспит дійсно оцінити необхідні навички?» :»так» - 203 сту-

денти, (82,2%); «ні» - 44 студенти (17,8%);

«Чи вистачило Вам часу на всі частини іспиту?»: «так» - 220 студентів (89,1%); «ні» - 27 студентів (10,9%).

Студенти відзначили три кафедри за якістю навчання та підготовки студентів до іспиту ОСКІ-1 – це кафедра дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань, ортодонції та пропедевтики ортопедичної стоматології і хірургії стоматологічного факультету. Проте рівень задоволеності підготовкою на всіх кафедрах був вищим за 80 %.

«Як Ви оцінюєте свій рівень стресу, порівняно з іншими формами контролю?»: дуже високий - 154 студенти (67,5%); такий же, як на інших іспитах - 66 студентів (29,0%); взагалі не стресовий - 8 студентів (3,5%)

«Яка станція для Вас була найважчою?»: №1 – станція кафедри терапевтичної стоматології (51 відгук), №2 – станція кафедри ортопедичної стоматології (39 відгуків), №3 – станція кафедри дитячої терапевтичної стоматології (36 відгуків), №4 – станція кафедри ортодонції (31 відгук), №5 станція кафедри хірургічної стоматології (21 відгук).

«Яка станція для Вас була найлегшою?»: №1 – станція кафедри терапевтичної стоматології (39 відгуків); №2 – станція кафедри ортопедичної стоматології (29 відгуків); №3 – станція кафедри хірургічної стоматології (26 відгуків); №4 – станція кафедри ортодонції (24 відгуки); №5 – станція кафедри внутрішніх хвороб (21 відгук); №6 – станція кафедри хірургії (20 відгуків); №7 – станція кафедри дитячої терапевтичної стоматології (15 відгуків).

«Яка станція для Вас була найцікавішою?»: №1 – станція кафедри ортопедичної стоматології (36 відгуків); №2 – станція кафедри терапевтичної стоматології (33 відгуки); №3 – станція кафедри хірургічної стоматології (32 відгуки); №4 – станція кафедри внутрішніх хвороб (29 відгуків); №5 – станція кафедри ортодонції (20 відгуків); №6 – станція кафедри хірургії (16 відгуків); №7 – станція кафедри дитячої терапевтичної стоматології (10 відгуків). Варто відзначити, що вже два роки поспіль перші місця в рейтингу «найцікавіших» для студентів станцій посідають станції, де відбувається робота зі стандартизованим пацієнтом.

Щодо вражень і побажань студентів, то вони вважали, що організація іспиту у 2018/2019 навчальному році відповідала достатньо високому рівню, все відбувалось чітко, швидко та оперативно. Так відповіли в анкетах 91% студентів, у минулому ж навчальному році цей показник дорівнював 88,4%. В поточному навчальному році підвищився рівень поінформованості студентів щодо перебігу іспиту - 87,4%, порівняно з минулим роком, у якому показник був 78,6%.

Основними побажаннями студентів були:

- щоб підготовка студентів до такого іспиту проходила протягом всього навчального року, а не тільки під час консультацій напередодні іспиту;
- 45,9% студентів бажають, щоб іспит закінчувався балами чи оцінкою;

- деякі студенти пропонують таку форму контролю застосовувати під час підсумкових контролів на кафедрах.

Висновок. Контроль знань і вмінь студентів є необхідною умовою підвищення якості і ефективності навчання. Запровадження об'єктивного структурованого іспиту ОСКІ-I Стоматологія для студентів III курсу стоматологічного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця підтвердило, що такий формат іспиту є дієвим способом оцінки професійних компетентностей майбутніх лікарів-стоматологів. Він дає можливість не тільки визначити рівень оволодіння необхідним мінімумом практичних навичок, а й отримати інформацію кафедрам стосовно напрямків вдосконалення практичної підготовки студентів впродовж усього періоду додипломного навчання.

Список використаних джерел:

1. Afanasiuk O.I. Shliakhy optymizatsii pidhotovky likariv u suchasnykh umovakh / O.I. Afanasiuk // Pidhotovka medychnykh kadriv u suchasnykh umovakh reformy systemy okhorony zdorovia Ukrainy: Tezy dopovidei navchalno-metodychnoi konferentsii 15 liutoho 2017 roku. – Vinnytsia, 2017. – S. 6-7.
2. Bulakh I.Ie. Naperedodni zaprovadzhennia YeDKI. Krok 1. 2018; spetsialnosti «Medytsyna», «Stomatolohiia», «Farmatsiia»/ I.Ie. Bulakh, L.P. Voitenko, T.S. Slukhai // Medychna osvita – 2018. - №4. – S. 6-18.
3. Korda M.M. Obiektivnyi strukturovani klinichni ispyt yak vymir praktychnoi pidhotovky praktychnoho likaria /M.M.Korda, A.H.Shulhai, N.V.Pasiaka, N.V.Petrenko, N.B.Haliash, N.A.Bilkevych //Medychna osvita Ukrainy, 2019, № 3,s.19-24.
4. Ob'ektivnyi strukturovaniy klinicheskiiy ekzamen (OSKE): rukovodstvo AMEE № 81 Chast 1 : Istoricheskaya i teoreticheskaya perspektivy / K.Z. Kan, S. Ramachandran, K. Gont, P. Pushkar // Meditsinskoe obrazovanie i professionalnoe razvitie. – 2014. – № 2 (16).
5. Ob'ektivnyi strukturovaniy klinicheskiiy ekzamen (OSKE): rukovodstvo AMEE № 81 Chast 2 : Organizatsiya i upravlenie / K. 3. Kan, S. S. Ramachandran, K. Gont, P. Pushkar // Meditsinskoe obrazovanie i professionalnoe razvitie. – 2014. – № 3 – S. 18-52.
6. Rozhko M.M. Z dosvidu zaprovadzhennia obiektivnogo strukturovanoho klinichnogo ispytu v Ivano-Frankivskomu natsionalnomu medychnomu universyteti /Rozhko M.M.,Ersteniuk H.M., Kapechuk V.V., Pelekhan M.O., Ivantsiv M.O.// Medychna osvita, 2019. №3, s.15-18.
7. Rozvytok praktychno- oriientovanoho ta stymuliatsiinoho navchannia v Ternopilskomu derzhavnomu medychnomu universyteti imeni I.Ia. Horbachevskoho / M.M. Korda, A.H. Shulhai, A.A. Hudyma, S.I. Zaporozhan // medychna osvita. – 2016. - № 2. – S. 54-57.

8. Alsaid F.H. Student and perception of objective structured clinical examination: A teaching hospital experience / A.H. Asaid, M/ Al-Sheikh // Saudi J. Med. Sci.- Vol. 5 (1). – P. 49-55.
9. Medical students' perception of objective structured clinical examination: a feedback for process improvement / A.A. Nasir, A.S. Yusuf, O. Abdur-Rahman [et al.] // J. Surg. Educ. – 2014. – Vol. 112 (5). – P. 701-706.
10. Mohsen Tavacol. Enhancing objective structured clinical examinations through visualisation of checklist scores and global rating scale / Mohsen Tavacol, Gill Piner // J. Med. Edu. – 2018. – Vol. 9. – P. 132-136.

Transliteration of References:

1. Afanasiuk O.I. Shliakhy optymizatsii pidhotovky likariv u suchasnykh umovakh / O.I. Afanasiuk // Pidhotovka medychnykh kadriv u suchasnykh umovakh reformy systemy okhorony zdorovia Ukrainy: Tezy dopovidei navchalno-metodychnoi konferentsii 15 liutoho 2017 roku. – Vinnytsia, 2017. – S. 6-7.
2. Bulakh I.Ie. Naperedodni zaprovadzhennia YeDKI. Krok 1. 2018; spetsialnosti «Medytsyna», «Stomatolohiia», «Farmatsiia»/ I.Ie. Bulakh, L.P. Voitenko, T.S. Slukhai // Medychna osvita – 2018. - №4. – S. 6-18.
3. Korda M.M. Obiektivnyi strukturovani klinichni ispyt yak vymir praktychnoi pidhotovky praktychnoho likaria /M.M.Korda, A.H.Shulhai, N.V.Pasiaka, N.V.Petrenko, N.B.Haliash, N.A.Bilkevych //Medychna osvita Ukrainy, 2019, № 3,s.19-24.
4. Obektivnyi strukturovannyi klinicheskiy ekzamen (OSKE): rukovodstvo AMEE № 81 Chast 1 : Istoricheskaya i teoreticheskaya perspektivy / K.Z. Kan, S. Ramachandran, K. Gont, P. Pushkar // Meditsinskoe obrazovanie i professionalnoe razvitie. – 2014. – № 2 (16).
5. Obektivnyi strukturovannyi klinicheskiy ekzamen (OSKE): rukovodstvo AMEE № 81 Chast 2 : Organizatsiya i upravlenie / K. 3. Kan, S. S. Ramachandran, K. Gont, P. Pushkar // Meditsinskoe obrazovanie i professionalnoe razvitie. – 2014. – № 3 – S. 18-52.
6. Rozhko M.M. Z dosvidu zaprovadzhennia obiektivnogo strukturovanoho klinichnogo ispytu v Ivano-Frankivskomu natsionalnomu medychnomu universyteti /Rozhko M.M.,Ersteniuk H.M., Kapechuk V.V., Pelekhan M.O., Ivantsiv M.O.// Medychna osvita, 2019. №3, s.15-18.
7. Rozvytok praktychno- orientoivanoho ta stymulatsiinoho navchannia v Ternopil'skomu derzhavnomu medychnomu universyteti imeni I.Ia. Horbachevskoho / M.M. Korda, A.H. Shulhai, A.A. Hudyma, S.I. Zaporozhan // medychna osvita. – 2016. - № 2. – S. 54-57.
8. Alsaid F.H. Student and perception of objective structured clinical examination: A teaching hospital experience / A.H. Asaid, M/ Al-Sheikh // Saudi J. Med. Sci.- Vol. 5 (1). – P. 49-55.

9. Medical students perception of objective structured clinical examination: a feedback for process improvement / A.A. Nasir, A.S. Yusuf, O. Abdur-Rahman [et al.] // J. Surg. Educ. – 2014. – Vol. 112 (5). – P. 701-706.
10. Mohsen Tavacol. Enhancing objective structured clinical examinations through visualisation of checklist scores and global rating scale / Mohsen Tavacol, Gill Piner // J. Med. Edu. – 2018. – Vol. 9. – P. 132-136.

BIDENKO Natalia Vasylivna,

Doctor of Medical Sciences, Professor, Dean of Dental Faculty in O.O. Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

OSTAPKO Olena Ivanivna,

Doctor of Medical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pediatric and Preventive Dentistry in O.O. Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

KOVAL Olga Ivanivna,

Doctor of Medical Sciences, Associate Professor, Deputy Dean, Associate Professor of the Department of Pediatric and Preventive Dentistry in O.O. Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

NIKOLAENKO Oksana Anatolivna

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Latin language in O.O. Bogomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

VOLOVIK Irina Anatolivna,

Candidate of Medical Sciences, Deputy Dean Associate Professor, Associate Professor of the Department of Therapeutical dentistry in O.O. Bogomolets National Medical University, Kiev, Ukraine

E-mail: okoval78@ukr.net

EXPERIENCE OF IMPLEMENTATION OF OBJECTIVE STRUCTURED CLINICAL EXAMINATION OSCE-1 DENTISTRY IN O.O. BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY